

Vlastní kůň

trochu drahý koníček

Poslední dobou lze pozorovat módní záležitosti: rodiče svým dětem pořizují domů koně. Většinou však vůbec netuší, co všechno takový kůň potřebuje.

Nejdůležitější je uvědomit si, že kůň je stádové zvíře a velmi špatně snáší samotu. Pro chov koní jsou ideální rozsáhlé pastviny, kde se může pást celé stádo pohromadě. Pokud se někdo rozhoduje chovat koně doma, musí se ptát, jestli má vhodné podmínky, dostatečně velký prostor pro výběh a přístřešek, kam se může kůň v případě nepříznivého počasí schovat. Nemělo by se zapomenout na vhodný prostor na uskladnění sena a slámy a na hnojiště. A nebude chovaný kůň vadit sousedům?

Péče o koně

Kůň potřebuje mít zajištěnou základní veterinární péči – očkování proti chřipce, pravidelné odčervování nebo i vyšetření krve na infekční anémii. A když se kůň zraní anebo onemocní, je nezbytná pomoc veterináře, který stanoví léčebný postup. Je třeba se připravit na to, že v nejhorších případech cena za léčbu může přesáhnout i hodnotu koně.

Při dostatečném pohybu na pastvinách se kopyta koní přirozeně obrušují, přesto i tak občas potřebují odbornou úpravu od podkováře. Koně využívají

Českomoravský belgický kůň – kobyla Aznara (Foto Petr Říha)

ve sportu nebo k práci na poli či v lese se ale podkovávají pravidelně. Sportovnímu koni pořídíme obvykle hladké podkovy a pracovnímu koni do tahu podkovy s grýfy (výstupky). Podkovy mohou být potřebné také ze zdravotních důvodů.

Pokud nelze zajistit krmení koní pastvou, je důležité pořídít si dostatečné zásoby kvalitního lučního sena, případně

slámy. Doplňkovým krmivem pro koně je oves, ječmen nebo různé krmné směsi. Dávka zaleží hlavně na fyzické zátěži. Kůň si rád pochutná na vojtěšce, lněném semínku, kukuřici. Oblíbeným pamlskem je mrkev, jablka nebo i tvrdý chleba.

Výběr plemene

Na samém začátku musím vědět, co od koně očekávám a k čemu jej chci používat. Pokud chci s koněm sportovat (a jaký sport chci dělat?), vyberu si teplokrevného koně. Chci-li jej využívat k práci do tahu, tak bych si měl pořídít chladnokrevného koně. Či mít koně jen tak pro radost do lesa, tak se spokojím i s křížencem. Jaké plemeno koně si pořídím, záleží i na tom, jaké mám finanční možnosti.

Avšak, existuje velké množství různých plemen teplokrevných i chladnokrevných koní a každé je dobré na něco jiného. Je tedy třeba si uvědomovat, co si od koně očekávám, a jeho výběr si dobře rozmyslet. Ostatně existují u nás i zajímavá či ohrožená plemena koní.

Chladnokrevní koně se vyznačují klidnějším temperamentem a díky své robustní postavě se využívají především do tahu a pro práci v lese. Také najdou své uplatnění v ekologickém zemědělství

Moravský teplokrevník, plemeno Furioso XII MT (Foto Jitka Říhová)

či agroturistice. Mezi nejvýznamnější naše plemena patří *Českomoravský belgický kůň* (ČMB). Ochrana těchto koní je velmi důležitá, protože jejich počet klesá. Toto plemeno je zařazeno do genové rezervy.

ČMB má velmi početné zastoupení kolem Veselí nad Moravou a chovatelé z Veselí a jižní části Bílých Karpat se mohou pochlubit mnoha chovatelskými úspěchy. Jejich koně vyhrávají chovatelské výstavy. Hřebec ČMB jménem Maral (Rohatec) byl vyhlášen jako nejkrásnější kůň ČR roku 2015 a klisna Aznara (Tvarožná Lhota) vyhrála 1. místo tříletých klisen na mezinárodní výstavě Koně v akci v Pardubicích v roce 2011.

Teplokrevní koně jsou temperamentní, reagují vznětlivěji, ohnivěji a pohybují se rychleji než chladnokrevní koně. V období Rakouska-Uherska byl na Moravě

a i v Bílých Karpatech jedním z nejvýznamnějších plemen *Moravský teplokrevník*. Toto plemeno však bylo za minulého režimu začleněno pod jednotný název Český teplokrevník, který je nyní naším nejběžnějším plemenem. Začátkem 90. let se skupina lidí rozhodla o vzkříšení tohoto starého plemene, vyhledávala kobyly a hřebce dle rodokmenů a obnovila jeho plemennou knihu. Mezi neaktivnější

zachránce těchto koní patří chovatel Ladislav Karásek z Velké nad Veličkou, který je zároveň předsedou Svazu chovatelů a příznivců moravského teplokrevníka.

Významné plemeno, které je odedávna chováno v Karpatech, je **Huculský kůň (Hucul)**. Je to malé houževnaté plemeno, jehož předkové pocházejí z již vyhynulého tarpana. Je to dlouhověký a odolný kůň přizpůsobený horským podmínkám. Hucula můžeme využívat na ježdění, na skoky, do lehčího tahu, v hippoterapii nebo také na vození dětí. Je to ideální rodinný kůň, který unese i dospělého. V České republice se nachází největší počet těchto koní. Je zařazen do genové rezervy. Bohužel v Bílých Karpatech má v současné době velmi malé zastoupení.

Jitka Řihová

Autorka je cvičitelem jezdeckv.

Huculský kůň (Kresba Dagmar Uhýrková)

Koniec Mandincovy lipy

Pravdepodobne najväčšiu lipu Bílých Karpat zlikvidovala mimoriadne prudká vichrica pred polnocou dňa 10. 8. 2017. Lipa sa nachádzala v obci Vyškovce, cca 500 m od Hribovne po poľnej ceste smerom na Vápenice pod chatou Vyškovce.

Strom mal obvod kmeňa vyše 6 m, v minulosti bol vyhlásený za pamätný. Šli sme s bratom pešo zo Zabudišovej na Vyškovecké hody, no tie sa nekonali, a tak sme šli pozdraviť pamätnú lipu, ktorú sme, bohužiaľ, našli zničenú vichricou. Naskytol sa nám veľmi smutný pohľad na zničený majestátny strom.

Už keď sme nevideli v nedeľu korunu lipy z diaľky, tušili sme niečo zlé... Naša predtucha sa potvrdila. Škoda takéhoto krásneho stromu. Zachoval sa nám v myslí a aj na záberoch.

**Jaroslav a Jozef Struhárovci
Bošáca-Zabudišová**

Zlomená Mandincova lipa, 2017; vpravo Jozef Struhár (Foto Jaroslav Struhár)

Vedúci oddelení ochrany prírody a krajiny CHKO Bílé Karpaty Ing. Bohumil Jagoš nejprve nechtel uvěřit, že byla vichřicí zničena právě tato památná lípa s více než pětímetrovým obvodem kmene. Po navštívení daného místa a ohledání zbylého torza zjistil, že lípa byla napadena dřevomorem kořenovým, což zásadním způsobem přispělo k jejímu konci.